

Nr 56.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1938 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om viss utvidgning av arrendelånefondens verksamhet.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 83, av herr *Eriksson* i Sandby *m. fl.* har hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla *dels* om skyndsamt utredning angående möjligheten för obemedlade köpare eller arrendatorer av mindre jordbruk att på enahanda villkor och till samma belopp som gäller beträffande de statliga arrendeegnahemmen erhålla statliga inventarielån *dels* om framläggandet för riksdagen av de förslag vartill utredningen kan giva anledning.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat yttrande över motionen från statens jordnämnd.

Arrendeegnahemsfonden. Vid 1934 års riksdag (prop. nr 268; R. skr. nr 349) beslöts inrättande av arrendeegnahemsfonden. Fonden förvaltas av statskontoret. I fonden skola ingå fastigheter, avsedda att upplåtas till obemedlade eller mindre bemedlade i syfte att skapa stadigvarande arbetstillfällen för självförsörjning. Till fonden får enligt Kungl. Maj:ts bestämmande från statens domäners fond överföras jordbruksegendomar, lämpliga att användas för det med arrendeegnahemsfonden avsedda ändamålet. Därjämte kan, likaledes efter beslut av Kungl. Maj:t, jord i enskild ägo inköpas av kronan att tilläggas fonden. De i fonden ingående fastigheterna skola uppdelas i lägenheter av sådan storlek, att brukaren därav kan erhålla sin huvudsakliga bärning utan nämnvärt anlitage av lejd arbetskraft. De skola genom statens försorg bebyggas och iordningsställas. Dessa lägenheter, vilka benämnas arrendeegnahem, upplåtas på arrende med rätt för arrendatorn att i sinom tid inlösa till honom upplåten lägenhet. Verksamheten handhaves av en särskild nämnd, statens jordnämnd. Närmare bestämmelser rörande den med fondens medel bedrivna arrendeegnahemsverksamheten äro meddelade i kungörelsen den 15 juni 1934 (nr 279) om arrendeegnahem samt i instruktionen den 30 juni 1934 (nr 435) för statens jordnämnd.

Arrendelånefonden. Vid 1934 års riksdag (prop. nr 268; R. skr. nr 349) beslöts i samband med igångsättandet av arrendeegnahemsverksamheten in-

rättande av arrendelånefonden, från vilken fond s. k. arrendelån för anskaffande av jordbruksinventarier m. m. skulle kunna utlämnas till de personer, som antagas till arrendatorer av arrendeegnahem. Fonden förvaltas av statskontoret. Låneverksamheten handhaves av statens jordnämnd. Bestämmelserna om arrendelån återfinnas i förutnämnda kungörelsen nr 279/1934.

Enligt sagda kungörelse må arrendelån utlämnas till belopp, som prövas oundgängligen erforderligt för anskaffande av nödiga jordbruksinventarier, utsäde, gödningsämnen, foder och dylikt samt till andra nödvändiga utgifter för igångsättande av driften å lägenheten ifråga, dock högst 4,000 kronor. Lånet är räntefritt. Lånet skall från och med andra året efter utgången av det kalenderår, under vilket lånet beviljats, återbetalas med en sextondel årligen. Därest jordnämnden så prövar skäligt, må tiden för amorteringsfrihet utsträckas med ett år. Kungl. Maj:t må, om särskilda skäl därtill äro, medgiva anstånd med erläggande av amortering ett eller flera år.

Motioner vid 1937 års riksdag. I likalydande motioner I: 80 av herr *Andersson, Alfred*, och II: 23 av herr *Eriksson i Sandby m. fl.* hemställdes bland annat, att riksdagen måtte besluta sådan utvidgning av arrendelånefondens verksamhet att räntefria lån ur fonden finge på enahanda villkor och till samma belopp som gällde beträffande de statliga arrendeegnahemmen beviljas även obemedlad arrendator eller köpare av mindre jordbruk, oavsett att detta skedde annorstädes än genom statens försorg.

Jordbruksutskottet anförde (utlåtande nr 27 p. 13), att utskottet ej ville förneka, att syftet med motionärernas ifrågavarande yrkande vore behjärtansvärt. Arrendelånefonden hade emellertid tillkommit för att tillgodose lånebehov för arrendatorerna å de statliga arrendeegnahemmen. Då statens jordanskaffningsverksamhet för närvarande vore föremål för utredning (1936 års egnahemsutredning), syntes det utskottet mindre ändamålsenligt att — i varje fall innan riktlinjerna för statens framtida verksamhet å detta område blivit klarlagda — utsträcka lånemöjligheterna från fonden till området, som låge vid sidan av statens jordanskaffningsverksamhet. Utskottet kunde alltså ej tillstyrka motionerna.

I enlighet med utskottets hemställan blevo motionerna av riksdagen avslagna.

1936 års egnahemsutredning, tillsatt den 30 december 1935, har att verkställa utredning och avgiva förslag rörande egnahemsverksamheten och andra med statens verksamhet på det sociala jordområdet sammanhängande frågor. Utredningen beräknar avsluta sitt uppdrag under 1938.

Statens jordnämnd har i ärendet anförts följande.

»Statens jordnämnd har visserligen att utlämna särskilda arrendelån för inventarieanskaffning åt arrendatorer å de arrendeegnahem, som iordningställas av nämnden. Det synes ur organisatorisk synpunkt icke vara lämpligt eller möjligt att denna nämndens verksamhet utvidgas att avse andra jordbrukare än dem, varmed nämnden direkt tager befattning. En even-

tuellt utvidgad inventaribelåning synes nämnden böra omhänderhavas av lokala organ.

Statens jordnämnd har visserligen ej anledning motsätta sig föreslagna utredningen om införande av en särskild form för inventaribelåning, men anser sig redan nu böra framhålla, att det icke vore möjligt för jordnämnden att distribuera de inventarielån, som i motionen avses.»

Föreliggande motion om inrättande för ägare och arrendatorer av mindre jordbruk i allmänhet av särskilda inventarielån, motsvarande dem som kunna tilldelas innehavare av statens arrendeegnahem, överensstämmer i huvudsak med ovan omförmälda vid 1937 års riksdag väckta likalydande motioner I: 80 och II: 23. På anförda skäl avstyrkte utskottet då nämnda motioner, vilka i enlighet därmed ej heller medförde någon riksdagens åtgärd. Utskottet finner icke något ha förekommit, som föranleder utskottet att nu intaga annan ståndpunkt i ärendet.

Utskottet.

I detta sammanhang vill utskottet jämväl erinra om att det förslag angående vissa åtgärder till främjande av gemensam maskinanvändning inom det mindre jordbruket, som framlagts i årets proposition nr 217, avser att underlätta anskaffning av åtminstone dyrbarare inventarier åt småbrukare.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att motionen II: 83 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 1 april 1938.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 54.